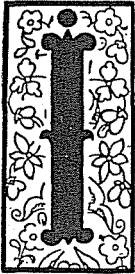

İslâmiyet

müşamaha

dînidir

ZUHÛRÎ DANİŞMAN

SLÂMİYET, iyilerin ve iyiliklerin dînidir.
Veda Haccı sırasında :

اليوم اكملت لكم دينكم...

âyet-i Kerimesi nazil olmuştu. Bu âyet-i Kerimenin meâl-i münîfi; «bugün sizin dininizi ikmal ettim ve sizin üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için dîn olmak üzere İslâm'ı beğendim ve ihtiyar ettim.» demektir.

Bu âyet-i Kerimenin ifade ettiği mana, Resûlü Ekrem'in bu fanî dünyadaki vazifesinin sona ermesi idi. O dakikada bu cihanşümûl Nübüvvetin tarihi mühürlenmişti. O günden itibaren cihan, yepyeni bir sisteme, yepyeni bir hayata kavuşmuş, yahut da kâinat yeniden vücut bulmuştu.

İşte biz bu yazımızda bu cihanşümûl dînin, insanlığa ışık tutan hükümlerinden bir teki üzerinde duracağız. Bu büyük dînin bütün ahkâmını değil böyle birkaç sahifeye, ciltlere de sığdırmak mümkün değildir. Kur'an-ı Kerim'in her âyeti, Resûlü Ekrem'in her hareketi ve Hadîsi, insanlığın selâmetini temin bâbında en mükemmel düsturdur.

Hız Peygamber hiç kimsenin sözünü kesmezdi, beğenmediği bir mevzu dahi olsa onu dinler, onu söyleyene müşamaha eder, onu susturmazdı. Yalnız beğenmediği mevzulara sırasında onu söyleyenle fazla alâkadar görünmezdi okadar... Bu şüphesiz müşamaha hasletinin en güzel nümunesidir.

BİR gün Resûl-i Ekrem birinden borç para almıştı. Alacaklı parasını istemeğe geldi. Resûl-i Ekrem Ensârdan birinden borç olarak bir miktar hurma alarak bu adama verdi. Fakat alacaklı, bu hurmaların iyi olmadığını bildirerek reddetti. Eshâb-ı Kiram hiddetlendiler «Sen, Resûl-i Ekrem'in verdiği hurmaları nasıl reddediyorsun?» dediler. Adam da hiç çekinmeden :

«Evet dedi, reddediyorum. Çünkü Resûl-i Ekrem munsif olmazsa bu dünyada insaf kalmaz..»

Eshab-ı kiram büsbütün hiddetlendiler. Fakat Resûl-i Ekrem onlara :

«Bu adamın dediği doğrudur» buyurdu. İnsaf ve müşamahanın en güzel nümunesi...

Yine birgün bedevilerden biri Resûl-i Ekrem'den alacağını tahsile gelmişti. Bu adam Peygambere gayet kaba ve sert sözler söyledi. Eshâb-ı kiram hiddetlenerek bedeviyi susturmak istediler ve :

«Sen kime hitab ettiğini biliyor musun?» dediler.

Resûl-i Ekrem Eshâbını susturdu ve onlara şu nümune cevabı verdi :

«Siz benim tarafımı değil, onun tarafını tutacaksınız. Çünkü bu adam hakkımı istiyor..»

Bu ne güzel bir hüsnü muamele ve müşamaha nümunesidir...

Hız Peygamber, dostlarına, hatta düşmanlarına karşı da müşamahakârdı. Asla hiddete kapılmaz, insafı elden bırakmaz, kimsenin kalbini kırmazdı.

Müslümanlık kılıç kuvveti ile değil, Resûl-i Ekrem'in hudutsuz merhamet, şefkat ve müşamahası ile dünyaya yayılmıştır.

MEKKE fethedildiği gün Hz. Muhammed'in, vaktiyle kendisine karşı her türlü hakareti yapan, türlü eziyet ve işkence bulunan Mekke müşriklerine karşı gösterdiği müşamaha, ancak onun yapabileceği bir müşamaha eseridir.

Resûl-i Ekrem fetih hutbesini okuduktan sonra kendini dinleyenleri gözden geçirdi. Bunların arasında vaktiyle Mekke'de kendisine her türlü hakareti yapanlar, fiilen her türlü fenahçı revâ görülenler, öldürmeği bile düşünenler vardı. Bunlar, yaptıklarını düşünerek bu fetih gününde Hz. Muhammed'in kendilerine nasıl muamele edeceğini heyecan ve merakla bekliyorlardı.

Resûl-i Ekrem onlara bir müddet baktıktan sonra :

«Ey Kureyş dedi, size nasıl muamele edeceğimi bekliyorsunuz?»

Onlar şu cevabı verdiler :

«Senden iyilik bekliyoruz. Çünkü sen kerim ve âlicenab bir kardeş, kerim ve âlicenab bir biraderzadesin».

O vakit Resûl-i Ekrem, hakikaten tarihte görülmeyen bir âlicenablık ve müşamaha ile :

«Öyle ise gidiniz, bugün hiç biriniz muâhaze edilecek değilsiniz, hepiniz serbestsiniz» buyurdu.

Şimdi başka milletlerin, başka hükümdarların, başka dinde olanların hareketleriyle, vücutu âlemlere rahmet olan Hz. Peygamberin bu emsalsiz müşamahalarını kısaca mukayese edeceğiz. O vakit İslâmîyetin ne ulvî bir din, ve o dînin elçisi olan Hz. Muhammed'in ne erişilmez hasletlere malik bir insan olduğunu daha iyi anlarız.

KUDÛS'ün biri müslümanlar, biri de haçlı Hıristiyan orduları tarafından zabtını hatırlayalım. Birinci defasında Kudüs, Hz. Ömer tarafından Hıristiyanların elinden alınmıştı. Hz. Ömer ve İslâm ordusu Kudüs'e girdiği vakit, Kudüs'teki Hıristiyanlardan bir tanesinin bile burnu kanatılmamış, hepsine din, vicdan ve serbest yaşama hürriyeti bahsedilmişti. O kadar ki, böyle hudutsuz bir müşamaha karşısında Kudüs Hıristiyanları şaşırıp kalmışlardı. Çünkü bu kadar geniş bir müşamahayı, kendi devletlerinden de görmemişlerdi.

Bir de Kudüs'ün, Hıristiyan Haçlı orduları tarafından, Müslümanların elinden alınmasını hatırlayalım.

Hristiyanların Kudüs'e girişi, insanlığın ilelebed yüz karası olarak kalacaktır. Hristiyan Haçlı sürüleri, kudurmuş çakallar gibi, ağızlarında salyalar akarak, öldürülen Müslümanların cesetleri ve kanları arasından geçiyorlardı. Bir Hristiyan müşahidin yazdığına göre öldürülen Müslümanların kanları, Haçlı süvarilerin atlarının karınlarına kadar çıkıyordu.

MÜSLÜMANLIĞIN hudutsuz müsamahasına ve in-safına mukabil, Hristiyanların zulüm ve şenaatine başka bir misal... Müslümanlar 800 sene İspanya kıtasında yaşamışlar, dünyayı hayran bırakan medeniyet eserleri vücuda getirmişlerdi. Bu müddet zarfında Müslüman devletler, bir tek Hristiyanı zorla dininden döndürmemişler, bir tek Hristiyanı memleketinden sürmemişler veya öldürmemişlerdi. Buna mukabil 1492 yılında Endülüs'teki son İslâm devleti olan Grenada, Hristiyanların eline geçtiği vakit taş taş üstünde bırakılmamış, kiral Katolik Ferdinand, çocuklar ve kadınlar dahil olduğu halde bütün Müslümanları kılıçtan geçirmiş, İspanya'da kalanlar, işkenceler altında dinlerini terke zorlanmış, kaçabilenlerin bir kısmı, Osmanlı gemileriyle Afrika sahillerine güçlüklerle taşınabilmişlerdi.

800 sene İspanya'da yaşayan milyonluk Endülüs İslâm devletinden bugün İspanya'da bir tek Müslüman dahi kalmamıştır.

İşte Müslümanlığın hudutsuz müsamahasına karşı, Hristiyanların yüz kızartıcı taassubu...

Biraz daha yakınlara gelemiz... Rumeli, 500 küsur sene Osmanlı devletinin elinde kaldı. Bu yerleri zabteden Müslüman Türkler, yerli Hristiyanların yaşayışlarına, âdetlerine, dini inanışlarına, dini âyinlerine asla karışmamışlar, onları bu hususta tamamen serbest bırakmışlardı. Osmanlı Türkleri bir şehri zabtettikleri vakit yalnız, fetih hakkı olarak şehirdeki en büyük Kiliseyi Camie tahvil ederler, diğer Kiliselere dokunmazlardı.

AYASOFYA Kilisesi de fetih hakkı olarak Camie tahvil edilmişti. Ne yazık ki şimdi Cami olmaktan çıkarılmıştır.

Osmanlı idaresi zamanında Rumeli'deki Rum, Bulgar, Rumen, Sırp, Hırvat bütün milletler, dinlerini olduğu kadar milliyetlerini de muhafaza etmişlerdi. Fakat sonra... Osmanlı devleti buralardan çekilmek zorunda kalınca, bu memleketlerde ne Cami, ne Medrese kalmış, ne de Türk ve Müslüman...

Kıbrıs bunun son misalidir.

Bugün Müslüman Türklerden milyonluk bir kütle Rusya'dadır. Ve bu bedbaht Müslümanlar, Ruslar tarafından yapılan çeşitli tazyikler, işkenceler yüzünden, Türklüklerini, Müslümanlıklarını kaybetmek üzeredirler. Hristiyan taassubu, bir Hristiyan memleketinde Türk ve Müslümanın yaşamasına tahammül edememektedir. Orta zamanda böyle idi, güya bugün insan haklarının hakim olduğu devirdir. Halbuki bugün de dünden farksız görünmektedir. Kıbrıs'ta, Trakya'da, Rusya'daki Türkler ve Müslümanlar, yurtlarını terketmek veya dinlerini ve milliyetlerini kaybetmek tehlikesi ile başbaşıdır.

TARİH boyunca Müslümanlığın, insan hak ve hürriyetlerine riayeti ile, Hristiyan taassubu zulüm ve işkencesi, ibretle mukayese edilecek bir vâkıdır.

Gel Gidelim

O iklimin hasretiyle...

Ne durursun burda gönül?
Gel edelim göç seninle
Varsa meylin yârda gönül?
Gel edelim göç seninle!..

Bu illerde yok ki bahar,
Dost ararken bulduk ağyar...
Firar edip diyar, diyar,
Gel edelim göç seninle!..

Varsın kimse dost sanmasın,
Nâmımızı hiç anmasın,
Bizim için yaslanmasın,
Gel edelim göç seninle!..

Bu hal bizim yazımızdır,
Bağrımızda sızımızdır,
Yoldaşımız sazımızdır,
Gel edelim göç seninle!..

Bu illerde yol yokuştur,
Meçhullere bir akıştır...
Mevsimleri müdâm kaştır,
Gel edelim göç seninle!..

Kapılmadan tuzaklara,
Kaçışalım uzaklara..
Kavuşmakçin yüz'aqlara,
Gel edelim göç seninle!..

T. Sıtkı BALCI